

Vardals-treff

Aktiviteter januar-august 2017

Grappa har byttet møtested til Prestegardslåven, låven på prestegarden i Vardal. Dag og tid for møtene er byttet til siste onsdag i måneden kl 1800. Låven er ombygd for å brukes til møter, selskaper, konserter og andre lokale tilstelninger. En liten del er isolert og oppvarmet slik at det kan holdes møter også i den kalde årstida. Se mer om stedet på www.prestegardslaaven.no.

30. januar

Hvalfangst

Vi fikk høre om hvalfangerlivet som Mathias Svendsen hadde på 1950-tallet. Han hadde vært tilbake i Antarktis i nyere tid og kunne fortelle og vise bilder fra turen. Flere hvalfangere var til stede og kunne bidra med sine historier.

27. februar

Stedsnavnregistrering

Grappa startet arbeidet med stedsnavnregistrering i Vardal. Flere medlemmer bidro seinere med navn på egen hånd.

28. mars

Prestegardens historie

Historia om prestegarden i Vardal ble presentert av Arve Thune. Garden har vært prestegard siden 1200-tallet. Navnet på de fleste prestene etter reformasjonen er kjent, og mye historie om disse foreligger også.

28. april

Leting med metalldetektor

Christian Torp fortalte om leting etter gjenstander i jorda med metalldetektor. Han fortalte om lovregulering av slik aktivitet og om bestemmelsene om eierskap til gamle gjenstander som blir funnet. Han hadde gjort mange interessante funn og hadde med et utvalg av disse.

28. mai

Middelaldervegen gjennom Vardal

Temaet var middelaldervegen gjennom Vardal. Dette er den vegen som biskop Jens Nielsson kom på sin visitasreise i 1594. En strekning av denne gjennom beitet på Grythe ble befart. Deretter gikk turen til strekningen mellom Øgardsjordet og Skjervumsbakken. Denne ble i 2015 vurdert av fylkeskonservatoren som en autentisk bit av middelaldervegen. Den er dermed automatisk fredet som kulturminne.

30. august

Besøk på Aalstad

Denne dagen var grappa på Aalstad og fikk omvisning i det gamle stabburet fra 1804. Johan og Lars Aalstad var velvillige guider. Forrige Johan Aalstad (f. 1902) hadde gjort jobben med å ordne gjenstandene og registrere disse. Alt stammer fra garden. Stabburet er i tre etasjer og inneholder gammelt kjøkkenutstyr, håndverktøy, hesteredskap og innretninger for lagring av korn og mjøl. Det var også mulig å få en titt inn i det nye fjøset, og det ble gitt en orientering om moderne gardsdrift. Så gikk turen til saga på Aalstad som ligger der den gamle vegen går ned i Aalstaddalen. Dette er ei vanlig bygdesag som har hatt elektrisk drift. Det spesielle er at den inneholder en høvel for takflis. Det arbeides for å sette det hele i stand.

27. september

Tømmerdrift i Prestmarka i 1950

Helge Braastad (f. 1933) fortalte om hogging og kjøring av tømmer i Prestmarka i 1950. Han har egne erfaringer med vedkjøring ned til riksvegen denne vinteren. Helge fortalte om tidligere tiders driftsformer som utarmet skogen. Plukkhogst var vanlig og førte til at man tok ut de beste trærne. Dette gjorde foryngelse vanskelig og på sikt ble kvaliteten på skogen forringet.

Til samlingene i Prestegarden var det kommet inn utstyr fra et snekkerverksted. Tor Arne Mathisen skulle rive huset hvor dette var lagret og ønsket at sakene ble tatt vare på. Utstyret omfatter en søyledreiebenk, båndsgag og ei søylebormaskin. Det var Tor Arnes bestefar Arne Mathisen som hadde overtatt maskinene fra et lokalt verksted, men sannsynligvis aldri brukt det selv. Maskinene har tilhørt Torgeir Lauvdal som var klokker og lærer ved Haug skole. Ved siden av sin omfattende virksomhet som lokalhistoriker er han kjent for sin produksjon av møbler.

25. oktober

Sogneprest Peder Blessing Dahle

Tormod Grønland var selv sogneprest i Vardal og bosatt i Prestegarden. En av hans forgjengere var Peder Blessing Dahle. Han kom til Vardal i 1924 og sluttet i 1936 for å bli sogneprest i Ulleren i Oslo. Tormod har skrevet en særoppgave om denne sognepresten og holdt et foredrag med basis i dette. Blessing Dahle hadde vært misjonær i Zululand og giftet seg med datter av norskættede farmere fra samme område. De fikk fire døtre som vokste opp i Prestegarden og familien satte sitt preg på bygda. Peder Blessing Dahle sluttet seg til Quislings bevegelse på 1930-tallet og ble under krigen utnevnt til biskop i Bjørgvin. Etter krigen fikk han streng straff for dette og døde i fengsel i 1948.

Samlingene i Prestegarden hadde fått nye tilskudd, denne gangen maskiner fra Ottar Lilleengens mangesidige virksomhet i Hunndalen. Dette omfatter blant annet en liten turbin, også kalt «lysmaskin». I tillegg er det innkommet en maskin for å produsere deler til byggesett for modeller av Kon-Tiki-flåten. Byggesettene ble produsert i stort antall for Kon-Tiki-museet fra omkring 1950.

29. november

Hans Chr. von Ahnen

Hans Chr. von Ahnen var anleggsarbeider i Florida, sjømann og hvalfanger. Han var født i Sandefjord og hadde etternavnet Larssen etter faren. Han var etterkommer etter Preben von Ahnen og Else Urne, som begge var av adelsslekt, innflyttet til Norge på 1600-tallet. Hans Christian giftet seg med Emma Bye fra Vardal. Dattera Else Urne giftet seg med Lage Lilleengen i Hunndalen. Emma og mannen hadde garden Myhre i Vardal, og i en periode rundt 1920 var von Ahnen bestyrer for Øverbygdens Innkjøpslag. Hans Chr. von Ahnen kom i tysk fangenskap etter et tokt i Sørishavet i 1940 og kom ikke hjem før i 1942. I 1946, 70 år gammel, dro han ut på sitt siste hvalfangertokt. Han døde om bord på Kosmos IV i 1947.